

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานและพระราชดำริเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแสดงให้เห็นถึงความพอเพียงความพอดี ในความเป็นอยู่และการใช้□เหตุผลเป็นเครื่องนำทาง ซึ่งหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2550 : 254 – 258) จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินให้เกิดผล ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) ได้กำหนดแนวทางพระราชดำริ โดยยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ดังกล่าว นำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งเป็นส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 นั้น ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลอย่างยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, 2555 : 2)

แม้ว่าที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการ โครงการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คนในชนบทสามารถพึ่งพาตนเองก็ตาม แต่สภาพเศรษฐกิจของชนบทในประเทศไทย เกษตรกรยังคงมีปัญหาค่าความยากจนอยู่เช่นกัน จากการวิเคราะห์ภาวะความยากจน ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า คราวเรือนเกษตรกรรมทั่วประเทศ จำนวน 5.8 ล้านครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกรยากจน คือ มีรายได้ต่ำกว่าเส้นยากจนที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำการคำนวณ คือเท่ากับ 1,579 บาทต่อคนต่อเดือนหรือเท่ากับ 18,948 บาทต่อคนต่อปี มีจำนวน 1.7 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.76 ของ

ครัวเรือนเกษตรกรรมทั้งหมด และครัวเรือนยากจนเหล่านี้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเฉลี่ย 11,125 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งต่ำกว่าเส้นความยากจนเกือบ 2 เท่า โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีครัวเรือนเกษตรยากจนมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในแง่ของสัดส่วนและความรุนแรง ขณะที่ภาคอื่นมีแนวโน้มที่จะลดลง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2555 : 1-2)

โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือ โครงการชุมชนพอเพียง เป็นอีกโครงการหนึ่งตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ต้องการสร้างเศรษฐกิจระดับชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 มีสำนักงานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือ สำนักงานชุมชนพอเพียง ดำเนินโครงการตามงบประมาณจำนวน 200 ล้านบาท จัดสรรให้เป็นรายการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 150 ล้านบาท โดยมอบหมายให้หน่วยงานในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานของโครงการ และกำหนดเป้าหมายการใช้เงินไว้ 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาการเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์พลังงาน โดยมุ่งให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ และพัฒนาศักยภาพของตนเองที่มี ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพ และเพิ่มความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. 2556 : 1) แม้ว่าโครงการดังกล่าวจะเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมา ยังมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาศกยภาพกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยปัญหาเบื้องต้นที่พบ คือ กิจกรรมไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากชุมชนมีผู้นำที่ขาดความรู้ ประสบการณ์ การทำงานไม่ต่อเนื่องและจริงจัง ชุมชนขาดทรัพยากร ขาดการสนับสนุนจากองค์กรที่ควรให้การส่งเสริมจากภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรท้องถิ่นอย่างเต็มที่ตลอดจนบางกิจกรรมไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ไม่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมชุมชน และความอ่อนแอในศักยภาพการรวมกลุ่ม ซึ่งปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อขยายผลทางเศรษฐกิจชุมชนและการบรรลุความสำเร็จ (บุญชอบ ปิ่นทอง. 2551 : 13-16)

โครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะะเขือ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอีกพื้นที่ ที่ประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) มีกลุ่มอาชีพจำนวน 37 กลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่มจำนวน 414 คน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรค คือ บางกลุ่มมีการดำเนินการแต่ไม่ประสบ

ความสำเร็จ ทำให้สมาชิกกลุ่มที่ถอดออก เนื่องจากไม่มีรายได้เสริมจากการทำงาน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพบางกลุ่มที่มีการรวมตัวกันแบบหลวม ๆ เป็นเพียงการรวมตัวกันเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการยืมเงินทุนหมุนเวียนที่กำหนดไว้ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาทางด้านผู้นำในการบริหารจัดการและการตัดสินใจ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ส่งผลต่อการรวมกลุ่มไม่มีความยั่งยืน และไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดได้ (เทศบาลตำบลนามะเขือ. 2556 : 17-26)

โครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอีกพื้นที่ ที่ประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) มีกลุ่มอาชีพจำนวน 19 กลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่มจำนวน 155 คน จากการทำดำเนินงานที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ขาดการวางแผนในการผลิต ขาดการบริหารจัดการในเรื่องการใช้จ่ายเงิน เช่น ไม่มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ขาดความรู้ในเรื่องการตลาด ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของกลุ่มอาชีพโดยตรง และภายในกลุ่มขาดความสามัคคี

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพจะประสบความสำเร็จตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนได้นั้น กลุ่มต้องมีความสามารถปรับตัว มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มีโครงสร้างของการบริหารที่ดี ปรับเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกให้มีความเข้าใจในเป้าหมายของกลุ่ม (อาทร มีแก้ว. 2547 : 14-15) ต้องมีการกำหนดและพัฒนาเป้าหมาย ในการดำเนินงาน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ของบรรดาสมาชิก (กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร. 2541: 3) สร้างความสัมพันธ์อันดีของคนภายในกลุ่ม มีความร่วมมือผูกพันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกทุกฝ่าย (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน. 2547 : 105) สมาชิกกลุ่มต้องช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ชื่อสัตย์ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว (นิศา ชูโต. 2550 : 9) มีการรักษามาตรฐานของกลุ่ม การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รักษามาตรฐานของกลุ่ม ปฏิบัติตามหลักการ อุดมการณ์และวิธีการ สร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม (สำนักจัดตั้ง และสหกรณ์. 2550 : 9-10) ซึ่งความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น ย่อมเกิดจากสาเหตุหลายๆส่วน ได้แก่ โครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างบุคคล โดยการจัดสายงาน การแบ่งงาน ที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2550 : 138) สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความห่วงใยในความเป็นไปและความอยู่รอดขององค์กร (Steers. 1977 ; อ้างถึงใน อรรถิกา พังงา. 2553 : 104) มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกัน

และกัน สมาชิกปรารถนาที่จะแสดงความคิดเห็น ทักษะคืออย่างเปิดเผย (สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. 2551 : 247) ในด้านผู้นำและภาวะผู้นำ ผู้นำต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ ความสำเร็จขององค์กรทุกแห่ง ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำเป็นสำคัญ ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้ที่กำหนดทิศทางในอนาคตของกลุ่ม (สมคิด บางโม. 2552 : 71-72) กลุ่มต้องมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ สืบหาข้อมูล ร่วมประชุมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาพร้อมตัดสินใจสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2550 : 65) การตัดสินใจพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่หลายทางเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารและต้องเข้าใจกระบวนการตัดสินใจ (จอห์นสันและจอห์นสัน. Johnson and Johnson. 1991 ; อ้างถึงใน วัลภา วงศ์จันทร์. 2555 : 71-72) มีการนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การแสดงผลลัพธ์และการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (กิดานันท์ มลิทอง. 2551 : 45-49) มีวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดถือเป็นแนวทาง หรือเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและมีการถ่ายทอดให้สมาชิกใหม่ได้เรียนรู้ และยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. 2550 : 77-78) และมีการติดต่อสื่อสาร โดยการใช้เทคนิคและสื่อหลาย ๆ ทาง ภาษาที่ใช้ต้องมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2550 : 23-25)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีภาระหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตามเป้าหมายขององค์กร ตอบสนองความต้องการและประโยชน์สูงสุดของประชาชนในพื้นที่ จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตาม โครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อแสวงหาสาเหตุและความสำเร็จของการดำเนินงาน โครงการเศรษฐกิจชุมชน นำผลการวิจัยที่ได้ ไป พัฒนากลุ่มอาชีพและพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารของกลุ่มอาชีพ ตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขต ตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน ตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน ตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ด้านภายใน มนุษย์ จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยกำลังคน ปัจจัยความสามารถ ปัจจัยพลัง ปัจจัยความต้องการ และปัจจัยความคาดหวัง และด้านภายนอกมนุษย์ จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยเงินทุน ปัจจัยเครื่องมือเครื่องจักร ปัจจัยวัสดุ ปัจจัยเทคนิควิธีการ และปัจจัยที่ดิน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน ตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขอบเขตการวิจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 19 กลุ่ม มีสมาชิก 155 คน (เทศบาลตำบลนามะเขือ. 2551 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 112 คน หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Taro Yamane. 1970 : 725 ; อ้างอิงใน ยุทธ ไทยวรรณ. 2549 : 105) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ได้แก่ การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย

2. พื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มอาชีพตาม โครงการเศรษฐกิจชุมชนใน เขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จำนวน 19 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อ ม.9
2. กลุ่มเพาะเห็ดฟางบ้านโนนสรทอง ม.8
3. กลุ่มปลูกเห็ด ม.8 บ้านโนนสรทอง
4. กลุ่มเกษตรกรปลูกเห็ดฟาง ม.8
5. กลุ่มเกษตรกรปลูกมันสำปะหลัง ม.11
6. กลุ่มปลูกเห็ดขอนขาว ม.3
7. กลุ่มปลูกเห็ดฟาง ม.3
8. กลุ่มเกษตรกรปลูกผักแพง ม.4
9. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ม.5
10. กลุ่มปลูกเห็ด บ้านโป่งเชือก ม.3
11. กลุ่มเพาะปลูกเห็ดฟางบ้านค้ำน้ำแซบ ม.6
12. กลุ่มปลูกเห็ดฟาง ม.12
13. กลุ่มปลูกเห็ด ม.9
14. กลุ่มเกษตรกรปลูกอ้อย ม.11
15. กลุ่มเกษตรกรปลูกมันสำปะหลัง ม.4
16. กลุ่มปลูกอ้อยโพนสว่าง ม.4
17. กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโคกเจริญ ม.2
18. กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านดอนจันทร์ ม.9
19. กลุ่มทอผ้าไหมปักกิ่ง ม.12

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางการบริหารของกลุ่มอาชีพตาม โครงการเศรษฐกิจ ชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาจากแนวคิดของ (Adam Smith, 1982 : 65 ; อ้างถึงใน วลาสินี เมฆนิติกุล, 2551 : 9) จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านภายในมนุษย์ (Human) จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยกำลังคน (Manpower) ปัจจัย ความสามารถ (Abilities) ปัจจัยพลัง (Energies) ปัจจัยความต้องการ (Needs) และปัจจัยความ คาดหวัง (Expectations) และ ด้านภายนอกมนุษย์ (Nonhuman) จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัย

เงินทุน (Money) ปัจจัยเครื่องมือเครื่องจักร (Machines) ปัจจัยวัสดุ (Materials) ปัจจัยเทคนิควิธีการ (Methods) และปัจจัยที่ดิน (Land)

3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของสตีร์ (Steers. 1980 : 442 ; อ้างถึงใน ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2543 : 55-69) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะองค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของพนักงาน และด้านนโยบายและการปฏิบัติ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเริ่มทำการศึกษากำหนดระยะเวลารวม 5 เดือน โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การพัฒนาที่เน้นการสร้างฐานการผลิต กระบวนการเรียนรู้ระบบจัดการทรัพยากร การจัดการทุน และตลาดในรูปแบบที่หลากหลายโดย ชุมชนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เน้นความยั่งยืน ความเป็นธรรม คุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพของการผลิตไปพร้อมกันของกลุ่มอาชีพภายใต้การสนับสนุน โครงการเศรษฐกิจชุมชนจากตำบลนามะเขือ อำเภอสหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มอาชีพ หมายถึง ประชาชนของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่รวมตัวกันมาเพื่อดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกร ตามระเบียบและขั้นตอน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชน พ.ศ. 2541 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2543) และได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย ให้ดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจัยทางการบริหาร หมายถึง สิ่งที่เป็นเหตุหรืออุปสรรคในการบริหารงานของสมาชิกกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งปัจจัยทางการบริหาร มีจำนวน 2 ด้าน คือด้านภายในมนุษย์ (Human) จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยกำลังคน (Manpower) ปัจจัยความสามารถ (Abilities) ปัจจัยพลัง (Energies) ปัจจัยความต้องการ (Needs) และปัจจัยความคาดหวัง (Expectations) และ ด้านภายนอกมนุษย์

(Nonhuman) จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยเงินทุน (Money) ปัจจัยเครื่องมือเครื่องจักร (Machines) ปัจจัยวัสดุ (Materials) ปัจจัยเทคนิควิธีการ (Methods) และปัจจัยที่ดิน (Land) ปัจจัยทางการบริหารด้านภายในมนุษย์ หมายถึง สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยศึกษาจากแนวคิดของอาดัม สมิท (Adam Smith) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยกำลังคน ปัจจัยความสามารถ ปัจจัยพลัง ปัจจัยความต้องการ และปัจจัยความคาดหวัง

1. ปัจจัยกำลังคน หมายถึง กระบวนการของการกำหนดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างบุคคลของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น การจัดสายงาน การแบ่งงาน การกำหนดบุคคล โดยจัดบุคลากรให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ตามความเหมาะสมของงาน มีการประสานงานอย่างทั่วถึง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2. ปัจจัยความสามารถ หมายถึง สมาชิกของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ทักษะในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ขยันหมั่นเพียร ทุ่มเทพความสามารถอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย แม้ว่ากลุ่มจะอยู่ในสภาพปกติหรือภาวะวิกฤติก็ตาม ซึ่งบุคคลจะแสดงออกโดยการทำงานอย่างเต็มขีดความสามารถ

3. ปัจจัยพลัง หมายถึง การรวมพลังของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อจะก่อให้เกิดอำนาจการต่อรอง มีอุดมการณ์ร่วมกัน สมาชิกกลุ่มมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สมาชิกกลุ่มปรารถนาที่จะแสดงความคิดเห็น ทัศนคติอย่างเปิดเผย สร้างกลไกในการบังคับให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตามบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่ม

4. ปัจจัยความต้องการ หมายถึง สมาชิกของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีความต้องการที่จะทำงานที่สนใจ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน มีสภาพการทำงานที่ดี สถานที่ทำงานที่เหมาะสม ความสะดวกในการทำงาน รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม ที่เข้าใจกันและสามารถร่วมงานและช่วยเหลือกันได้เป็นอย่างดี

5. ปัจจัยความคาดหวัง หมายถึง ความมุ่งหวัง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น หรือการคาดการณ์ต่อสิ่งต่างๆที่ยังไม่เกิดขึ้นของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ใน

เขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น คาดหวังว่ากลุ่มสามารถทำให้ตัวเองมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ความคาดหวังที่จะสามารถดำเนินการกลุ่มให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กลุ่มตั้งไว้ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวและชุมชนตนเองให้ดีขึ้น

ปัจจัยทางการบริหารด้านภายนอกมนุษย์ หมายถึง สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสมาชิกกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาจากแนวคิดของอาดัม สมิท (Adam Smith) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยเงินทุน (Money) ปัจจัยเครื่องมือเครื่องจักร (Machines) ปัจจัยวัสดุ (Materials) ปัจจัยเทคนิควิธีการ (Methods) และปัจจัยที่ดิน (Land)

1. ปัจจัยเงินทุน หมายถึง ปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน หมู่บ้านละ 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) มีการระดมจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ และมีรายได้การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2. ปัจจัยเครื่องมือเครื่องจักร หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น เครื่องมือในการเลี้ยงปลา เครื่องมือในการทอผ้า เครื่องมือในการทำนา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้แก่กลุ่มอาชีพ

3. ปัจจัยวัสดุ หมายถึง สิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน ให้ได้ต้นทุนที่ต่ำ และทำให้กลุ่มได้รับประโยชน์สูงสุด

4. ปัจจัยเทคนิควิธีการ หมายถึง กลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการใช้เทคนิค มีการติดต่อสื่อสาร ส่งข้อมูลข่าวสาร โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

5. ปัจจัยที่ดิน หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดรวมถึงสิ่งที่มีติดอยู่กับที่ดินของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่สามารถนำไปใช้ในการผลิต เช่น การทำการเกษตร การเลี้ยงปลาเลี้ยงโค และการเพาะเห็ด

ประสิทธิผลในการดำเนินงาน หมายถึง ศักยภาพของกลุ่มอาชีพ ที่สามารถดำเนินกิจกรรมตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ความสำเร็จในการดำเนินงาน มีจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะองค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของพนักงาน และด้านนโยบายและการปฏิบัติ

1. ด้านลักษณะองค์การ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการติดต่อสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สมาชิกกลุ่มต้องเป็นผู้มีบทบาทชัดเจนในกลุ่มที่จะทำหน้าที่ โดยกลุ่มจะต้องให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิก

2. ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน สถานที่ทำงาน แสง เสียง อุณหภูมิ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่ง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร รวมทั้ง สภาพการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดภาวะกดดัน ซึ่งมีผลต่อผู้ปฏิบัติงาน มีผลกระทบต่อสมาชิกในหน่วยงาน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม

3. ด้านลักษณะของพนักงาน หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกภายในกลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ความพร้อมของสมาชิกที่จะเข้าช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จด้วยความเต็มใจ โดยสมาชิกกลุ่มต้องมีความสมัครใจในการทำงาน ซื่อสัตย์ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว มีความเป็นกันเองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม การสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

4. ด้านนโยบายและการปฏิบัติ หมายถึง กลุ่มอาชีพตามโครงการเศรษฐกิจชุมชน ในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีแนวทางการสร้างและรักษามาตรฐานของกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม โดยการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและโครงสร้าง เพื่อให้ระบบการทำงานมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักการ อุดมการณ์และวิธีการของกลุ่ม นำพากลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนในเขตตำบลนามะเขือ อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับกลุ่มอาชีพในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มรวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาและให้ความช่วยเหลือกลุ่มอาชีพในชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY